

# مشارکت برای آینده‌نگری

## ضرورت تبیین جایگاه نظام بیمه‌های اجتماعی

### در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران

(ایران ۱۴۰۴)

بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی، هم از منظر قانون‌گذاری هم در ساحت نظریه‌پردازی و تولید دانش و مفهوم‌سازی رخدادهای مثبت و مؤثری انجام شده است. تصویب قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی از جمله حسنات و خدمات قابل تحسین است، اما آنچه که در جوامع توسعه‌یافته موجب رونق و شکوفایی در تمام حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی می‌شود مسئله مدیریت و راهبری قانون می‌باشد. وجود قانونی که بطور نظام‌دار بتواند با سه راهبرد بیمه‌ای، حمایتی و امدادی در گستره رفاه و تأمین اجتماعی پاسخگوی نیازهای جامعه باشد. اما آنچه که بلافاصله بعد از حضور و وجود قانون ضرورت پیدا می‌کند وجود تفکر سیستمی برای عملیاتی کردن آن است. چه بسیار قانون‌هایی که هرگز جامه عمل بر تن نپوشیدند و در گذرگاه تاریخ به بایگانی خاطره‌ها پیوسته‌اند. پس از فراز و نشیب‌های فراوان و نقد و نظرهای صاحب‌نظران مبنی بر وجود و عدم وجود وزارتخانه‌ای به نام رفاه و تأمین اجتماعی، دولت محترم نه تنها در این حوزه با دفاعی کارشناسی و خردمندانه از ضرورت بسط و توسعه این وزارتخانه راهبردی در جامعه اسلامی سخن راند، بلکه حضور آن را نیز از لوازم و ابزار اساسی تحقق عدالت و توسعه به شمار آورد و خوشبختانه نمایندگان محترم مجلس نیز مجدداً بر تداوم فعالیت آن رأی دادند تا هم

حاصل اندیشه استادان و پژوهشگران بی‌ثمر نماند و هم شعار عدالت محوری که از زینت‌های ارزنده دولت نهم می‌باشد از صحنه مناسبات فکری و اجرایی مملکت حذف نشود.

استقرار نظام بیمه‌ای با رویکرد به جامعیت، کفایت و فراگیری آرزویی عزیز و ارجمند برای هر ایرانی مسلمان است، اما برای دستیابی به چنین کامیابی، ضرورت کار بر اساس تفکر و بهره‌مندی از مدیریت استراتژیک مبتنی بر دانش در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی از جمله نیازهایی است که هر چه سریعتر بایستی با مشارکت نخبگان و خردمندان به آن جامه عمل پوشاند. جای نیک‌بختی و خوش اقبالی است که وزیر محترم رفاه و تأمین اجتماعی جناب آقای دکتر مصری در جلسه اخذ رأی اعتماد از مجلس محترم چند اصطلاح مورد حاجت تحول سازمانی در عصر دانایی را به کار بردند. ایشان با رغبت تمام از کار مبتنی بر تفکر سیستمی، توسعه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، شایسته‌سازی در حوزه مدیران یعنی گماردن افراد لایق برای راهبری امور و همچنین مهندسی مجدد در ساختار سازمانی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی سخن گفتند که بسیار هم مورد اقبال و پذیرش اهل نظر قرار گرفت و در اولین اقدام اصولی کمیته‌ای برای بازنگری در آرمان، مأموریت، اهداف و ساختار سازمانی در وزارتخانه تشکیل دادند که این مسئله از علاقه وزیر محترم رفاه و تأمین اجتماعی برای تحقق گفته‌های هوشمندانه خود در مجلس محترم خبر داد.

اما حقیقت مطلب آن است که هزاره سوم، هزاره دانایی و دانش نام گرفته است و خلق ثروت و توسعه پایدار تنها بر کسب دانش استوار است. به همین دلیل است که اقتصاددانان بزرگ جهان امروز از اقتصاد مبتنی بر دانش سخن می‌گویند. دانش و معرفت رمز پایداری و ماندگاری دولتها و ملتها است و هر دولت و ملتی که بیشتر از دانش جهانی بهره‌ای داشته باشند کامیاب‌ترین خود هستند. اما یکی از محورهای دانشی که انسان هم روزگار ما به مدد آن مستمر به یادگیری خود افزوده است و در سایه آن به خلق ثروت دست یافته است، موضوع آینده‌نگری یا آینده‌پژوهی و یا به عبارت ساده‌تر داشتن چشم‌انداز برای زندگی در آینده است. کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه همگی به جز چند کشور در آفریقا و آسیای میانه دارای برنامه راهبردی برای آینده خود هستند. به عنوان نمونه می‌توان به برنامه ۲۰۲۰ کشور مالزی که با رهبری و درایت و تدبیر جناب آقای ماهاتیر محمد خردمند، نخست وزیر سابق آن کشور تبیین و انتشار یافت یا برنامه آینده‌نگری که دولت امارات متحده عربی برای سالهای آینده و دستیابی

به اقتصادی فعال و پویا و نقش آفرین در عرصه جهانی برای خود تدارک دیده است و همچنین به سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران (ایران ۱۴۰۴) که توسط جمعی از فرهیختگان و اندیشمندان کشور و با راهبری سنجیده مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام منتشر و از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی به منظور اجرایی شدن به سه قوه مقننه، مجریه و قضائیه ابلاغ شد، اشاره کرد. بدون مبالغه و مجامله این سند یکی از افتخارات مهم و بنیادین جمهوری اسلامی ایران بعد از انقلاب می‌باشد و این آرمان بایستی در وجود تک تک هر زن و مرد ایرانی جاری و ساری شود، به گونه‌ای که به آن عشق بورزند و برای تحقق اهداف آن از جان مایه بگذارند و شایسته و بایسته است که تمام سازمانهای دولتی و خصوصی استراتژی‌های خود را برای آینده با سند چشم‌انداز همگام کنند و نتایج عملکرد خود را نیز هر سال با روشهای علمی ممیزی عملکرد مورد واریسی قرار دهند.

سازمان تأمین اجتماعی نیز به عنوان بزرگترین صندوق بیمه‌ای کشور که مسئولیت راهبری امور بیمه‌ای میلیونها نفر انسان را با تمام چالشها و موانع پیش رو صادقانه عهده‌دار می‌باشد از جمله نهادهایی است که در شرایط فعلی نیازمند به بازبینی و بازنگری در آرمان، مأموریتها و اهداف راهبردی خود می‌باشد. در دورانی که ایجاد مخاطره در منابع مالی و همچنین انتظارات غیرواقع‌بینانه بعنوان چالشهای جدی فراروی این سازمان و سایر صندوق‌های بازنشستگی می‌باشد ضروریست که تمامی مدیران و کارشناسان محترم سازمان‌های بیمه‌گر اجتماعی و کلیه صاحبان اندیشه برای تدوین و تبیین سند راهبردی جایگاه بیمه‌های اجتماعی در ایران ۱۴۰۴ اندیشه کنند. این در حالی است که خوشبختانه در دوران مدیریت جناب آقای مهندس مددی در سازمان تأمین اجتماعی مفاهیمی مانند مدیریت استراتژیک، کار از روی تفکر، خدمت به مشتری، ارتقای کیفیت، کاهش هزینه و مهندسی مجدد مورد تأکید جدی قرار گرفته است که در سایر صندوق‌های بازنشستگی این رخدادهای در حال توسعه، تحول و توجه است.

امروزه مشتاقان و دریافت‌کنندگان خدمت به ویژه کلیه ذینفعان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی بسیار باید خشنود باشند که هم وزیر محترم رفاه و تأمین اجتماعی دارای منظر و نگاه استراتژیک برای تحقق مأموریتهای نهادهای بیمه‌گر مهم در کشور می‌باشد و هم نقش سازمان‌های بیمه‌ای دارای دیدگاه برنامه‌ریزی مبتنی بر تفکر و عمل بر اساس دانش مدیریت است و این وحدت روش شناختی در مدیریت کلان حوزه رفاه و تأمین اجتماعی یک توفیق ملی است.

دعوت برای مشارکت و آینده‌نگری برای تنظیم و تدوین سند چشم‌انداز بیمه‌های اجتماعی در افق ایران ۱۴۰۴ مهمترین موضوعی است که مدیران و کارشناسان ارشد سازمان‌های بیمه‌گر اجتماعی نبایستی به سادگی از کنار آن بگذرند در حقیقت دوام و بقای این سازمان‌های بیمه‌ای وابسته به آینده‌نگری و تفکر برای جایگاه شایسته و نقش‌آفرینی اصولی آنان در گستره ملی و جهانی می‌باشد. در جلسه هماهنگی و همفکری که با حضور رؤسای محترم صندوق‌های بازنشستگی کشور در سازمان تأمین اجتماعی برگزار شد همگان بر اهمیت تدوین سند راهبردی جایگاه تأمین اجتماعی در ایران ۱۴۰۴ نیز تأکید داشتند.

مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی بر خود واجب و لازم می‌داند که بر اساس حکم خرد و اخلاق و سنت پسندیده علمی کلیه لوازم و ابزار ضروری را برای مشارکت متخصصان و سازمان‌های مسئول در قلمرو بیمه‌های اجتماعی به منظور تدوین سند جایگاه بیمه‌های اجتماعی در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران (ایران ۱۴۰۴) فراهم سازد. از خداوند مهربان یگانه، طلب داریم که ما را در انجام این امر مهم یاری فرماید و از کلیه صاحبان خرد صمیمانه و صادقانه درخواست همیاری و همکاری می‌نماییم.

علی محمد گودرزی  
رئیس مؤسسه عالی  
پژوهش تأمین اجتماعی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی